

Parazitolog Julius Lukeš získal Národní cenu vlády Česká hlava

3.11.2025 - Zuzana Dupalová | Akademie věd České republiky

Julius Lukeš, který působí v Parazitologickém ústavu Biologického centra AV ČR a na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích, získal nejvýznamnější tuzemské vědecké ocenění Národní cena vlády Česká hlava. Převzal ho 2. listopadu 2025 v budově Fakulty humanitních studií Univerzity Karlovy.

Česká hlava vyjadřuje uznání za celoživotní úspěšné a excelentní působení ve výzkumné, vývojové a inovační oblasti. O laureátovi hlavní Národní ceny vlády Česká hlava rozhoduje vláda na návrh Rady vlády pro výzkum, vývoj a inovace. Julius Lukeš získal ocenění za celoživotní přínos vědeckému výzkumu v biologii parazitů a za mimořádný vliv na českou i mezinárodní scénu.

„Udělení ceny mě těší. Je to například příležitost přesvědčit moji devadesátiletou maminku, že to, co dělám, má nějaký smysl a význam. V jiné rovině je ocenění důležité pro mé spolupracovníky, studenty a kolegy, protože bez nich by v mém případě nebylo proč a ani co oceňovat,“ uvedl Julius Lukeš v rozhovoru pro vedavyzkum.cz.

Oceněný badatel se zabývá studiem parazitů, především prvoků. Prvoci jsou mikroskopické organismy známé především tím, že působí mnoho závažných chorob, jako jsou malárie, toxoplazmóza, spavá nemoc apod. S kolegy se zaměřuje na studium molekulární biologie parazitických trypanosom a leishmanií, v posledních letech se také věnuje mořským prvokům.

Julius Lukeš přispěl zejména k pochopení evoluce a buněčných a molekulárních adaptací těchto všudypřítomných organismů, které se navzájem liší víc než člověk od kukuřice.

O práci Julia Lukeše se více dočtete v rozhovoru pro časopis *A / Věda a výzkum*.

prof. RNDr. Julius Lukeš, CSc.

Biologické centrum AV ČR

Absolvoval parazitologii na Přírodovědecké fakultě UK. Od roku 1987 pracuje v Parazitologickém ústavu Biologického centra AV ČR, který mezi lety 2012 a 2022 vedl. Působil na univerzitách v Amsterdamu či Los Angeles nebo v Canadian Institute for Advanced Research v Torontu. Zabývá se molekulární biologii parazitických prvoků a studiem mořských prvoků ze skupiny diplomem. Publikoval více než 400 vědeckých článků, přednáší na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích. V posledních letech byl zvolen členem několika vědeckých organizací, např. Americké asociace pro rozvoj vědy (AAAS), EMBO a v květnu 2024 i elitní Národní akademie věd USA, kde nyní působí jako jediný zástupce české vědy.

Text: Zuzana Dupalová, Divize vnějších vztahů SSČ AV ČR, s využitím medailonku na webu Česká hlava

Foto: Jana Plavec, Divize vnějších vztahů SSČ AV ČR

Text a fotografie jsou uvolněny pod svobodnou licencí Creative Commons.

<https://www.avcr.cz/cs/o-nas/aktuality/Parazitolog-Julius-Lukes-ziskal-Narodni-cenu-vlady-Ceska-hlav-a-00001>